

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/7/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114203339
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5114203339.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov senátu JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, dieťa rodičov: matka F. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. R. XXX, Z. Z. a otec E. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, V. u V., Česká republika, zast. spoločnosťou Advokátska kancelária M Kojtalová, s.r.o., so sídlom A. Bernoláka 51, Žilina, IČO: 47 258 608, o zvýšenie výživného na maloleté dieťa, v konaní o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k 37P/30/2014-122 zo dňa 15. augusta 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k 37P/30/2014-122 zo dňa 15. augusta 2016 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 15P/7/2006-33 zo dňa 17. mája 2007 v časti určenia výživného tak, že otec je povinný prispievať na výživu mal. F. sumou 135,00 Eur mesačne od 01.01.2014 a to do 15-teho dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, k rukám matky. Otcovi uložil povinnosť uhradiť nedoplatok na zvýšenom výživnom za obdobie od 01.01.2014 do 31.08.2016 vo výške 2.195,84 Eur, pričom mu povolil uvedený nedoplatok splácať v mesačných splátkach po 61,00 Eur spolu s bežným výživným tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého nedoplatku.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom doručeným súdu dňa 31.01.2014 sa matka domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti otca maloletej F. na sumu 132,76 Eur. Naposledy bolo výživné určené rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 15P/7/2006-33 zo dňa 17. mája 2007 vo výške 2.000,00 Sk (66,38 Eur), keď maloletá navštevovala materskú školu, matka bola zamestnaná s priemerným mesačným príjmom 13.000,00 až 13.500,00 Sk (432,00 až 448,00 Eur), otec podnikal a mal príjem približne 10.000,00 Kč, pričom nemal žiadnu ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Od tohto času došlo k zmene pomerov na strane všetkých účastníkov konania, a preto súd s poukazom na ust. § 78 ods. 1, 3 v nadväznosti na ust. § 62, § 75 ods. 1 Zákona o rodine zvýšil výživné pre maloleté dieťa. Maloletá F. je aktuálne žiačkou 7. ročník ZŠ, teda je vo veku, ktorý sa vyznačuje prudkým vývojom a zvýšenými nárokmi na stravovanie, hygienu a ošatenie. Súd bežné výdavky na stravu, ošatenie a hygienu vyhodnotil vo výške 170,00 Eur mesačne. Na zdravotnú starostlivosť vznikajú výdavky v priemere mesačne vo výške 17,00 Eur (vitamínové doplnky, preventívne prehliadky, lieky). Za ďalšie odôvodnené potreby súd považoval aj náklady na školskú dochádzku, záujmy, kde priemerné výdavky na uvedené potreby dieťaťa dosiahli sumu 46,00 Eur mesačne. Spolu teda oprávnené výdavky dosahujú 297,00 Eur mesačne. Súd dospel k záveru, že takto vyčíslené výdavky zodpovedajú životnej úrovni rodičov. Pokiaľ ide o príjmové a majetkové pomery rodičov, konštatoval, že otec je v aktívnom veku, bez závažnejších zdravotných ťažkostí, má ukončené stredoškolské štúdium v dvoch odboroch, a to stavebný truhlár a kuchár - čašník. Otec nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť, nepracuje v riadnom pracovnom pomere, podnikateľskú činnosť ukončil ešte v roku 2008, nie je evidovaný ako nezamestnaný, ani nepoberá žiadne sociálne

dávky, ak pracuje, tak len príležitostne na dohodu o pracovnej činnosti, alebo sa necháva zabezpečovať rodinnými príslušníkmi, čo mal súd preukázané najmä výsluchom otca dožiadaným súdom, ako aj rozsudkom Okresného súdu v Karlových Varoch č.k. 5T/35/2016-22 zo dňa 24. mája 2016. Otec bol v rokoch 2013 až 2014 vzatý do väzby, z ktorej bol po 8. mesiacoch prepustený a oslobodený spod obžaloby. Nie je vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti, býva u svojej matky bezplatne, nevlastní žiadne huteľné veci vyššej hodnoty. Má dlhy z bankových úverov približne 150.000,00 Kč a z dlžného poistného za osobné motorové vozidlo vo výške 80.000,00 Kč. Matka sa vydala a pribudla jej vyživovacia povinnosť k maloletej dcére Z., nar. XX.XX.XXXX. Od októbra 2013 do apríla 2016 poberala rodičovský príspevok. V marci 2016 matka nastúpila do zamestnania s priemerným čistým mesačným príjmom 537,00 Eur. Matka nie je vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti ani huteľných vecí vyššej hodnoty.

3. V nadväznosti na hore uvedené zistenia súd konštatoval, že otec by mohol dosahovať aspoň hrubý príjem 13.848,00 Kč až 15.150,00 Kč mesačne, čo je priemerný plat čašníka a robotníka v Českej republike podľa www.platy.cz <<http://www.platy.cz>>. Otec žije v oblasti turisticky atraktívnej (Kúpele Karlovy Vary), a teda mohol by pracovať v reštauračných službách a dosahovať ešte vyšší príjem. Svedčí tomu aj okolnosť, že má dobré kontakty aj s cudzincami, ktorí mu poskytujú naturálne plnenia vo forme dovolení, resp. iných pobytov v destináciách blízkeho východu. Súd konštatoval, že možnosti a schopnosti v dosahovaní príjmu a majetkových pomeroch medzi matkou a otcom sú približne rovnaké. Vzhľadom k uvedenému súd určil, že otec je povinný hradiť približne 50 % výdavkov maloleteho dieťaťa po odpočítaní rodinných prídavkov v sume 23,00 Eur, ktoré matka na dieťa poberá, teda sumu 135,00 Eur mesačne. To, že otec vedie záhaľčivý a nezodpovedný život, nemôže ísť na úkor výživného pre maloleté dieťa. Matka v návrhu požadovala približne rovnakú výšku výživného a keďže sa jedná o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, súd prekročil návrh matky a prisúdil viac, než čoho sa domáhala (§ 40 CMP). Výživné súd zvýšil od prvého dňa mesiaca, v ktorom bol návrh matky podaný (január 2014), pričom mal za to, že v takomto rozsahu nie je potrebné ani účelné dokazovať okolnosti hodné osobitného zreteľa pre jeho spätné zvýšenie. Išlo by o formalistický prístup nezodpovedajúci účelu zákona. Nadväzne súd vyčíslil dlžné výživné za obdobie od 01.01.2014 do 31.08.2016, čo predstavuje sumu 2.195,84 Eur.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý vyjadril nesúhlas s napadnutým rozhodnutím. Namietal, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žiadnym spôsobom nevyplýva, okrem konštatovania súdu pod bodom 8. odôvodnenia, dôvodnosť postupu súdu podľa ust. § 121 CMP s použitím § 78 ods. 1 Zákona o rodine, teda z čoho súd vyvodzuje, že by boli splnené podmienky pre zmenu dosiaľ určeného výživného. Naopak, otec mal za to, že tu nie sú dané podmienky na zmenu súdneho rozhodnutia o úprave práv a povinností k maloletemu dieťaťu tak, ako to predpokladá ust. § 78 Zákona o rodine, pretože tieto jednak nevyplývajú z vykonaného dokazovania súdu, z doteraz zisteného skutkového stavu a nie sú zrejmé ani z obsahu napadnutého súdneho rozhodnutia. V prípade, že má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Súd na tieto okolnosti ako základnú podmienku o zmene výšky vyživovacej povinnosti žiadnym spôsobom nevedol dokazovanie a skutkový stav tak, ako ho súd prvej inštancie zistil, nezodpovedá ust. § 35 CMP. V napadnutom rozhodnutí súd prvej inštancie konštatuje výlučne stav pri vydávaní nového rozhodnutia, pričom tento je podľa názoru otca nepreskúmateľný. Súd ustálil bežné výdavky maloletej F. na sumu 297,00 Eur mesačne, pričom oprávnenosť týchto výdavkov odôvodnil ich primeranosťou veku a potrebám dieťaťa, životnej úrovni rodičov, avšak odôvodnenosť potrieb nad rámec bežných potrieb dieťaťa nevyplýva zo zisteného skutkového stavu a dôkazom, ktoré sú obsahom súdneho spisu s tým, že matka predložila časť kópií dokladov zabezpečených pár mesiacov pred vydaním súdneho rozhodnutia a tieto žiadnym spôsobom nepreukazujú dôvodnosť zmeny pomerov od 01.01.2014 tak, ako rozhodol súd prvej inštancie. Konajúci súd teda riadne nezistil skutočný stav pre posúdenie bežných existenčných potrieb maloletej dcéry a ustálenie bežných a iných výdavkov mal. dieťaťa nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Nie je teda možné jednoznačne určiť, čo je oprávneným nákladom dieťaťa, resp. z čoho vychádzal súd, keď bežné výdavky na stravu, ošatenie a hygienu vyhodnotil vo výške 170,00 Eur tak, aby bolo možné konštatovať, že ide o bežný výdavok, ktorý pomery povinného rodiča dovoľujú uspokojovať. Matka napriek konštatovaniu o dobrom zdravotnom stave maloletej dcéry zahrnula do nákladov i zdravotnú starostlivosť, ktorá je bežne hradená z verejného zdravotného poistenia (preventívne prehliadky). Do oprávnených výdavkov na maloleťu na zdravotnú starostlivosť súd zahrnul čiastku 17,00 Eur mesačne napriek tomu, že túto odôvodňuje budúcou potrebou, čo je v rozpore so základnou zásadou rozhodovania súdu, ktorý je povinný rozhodovať podľa stavu v čase vyhlásenia súdneho rozhodnutia. Výdavky na zdravotnú starostlivosť vo výške 17,00 Eur mesačne neboli preukázané. Rovnako je nutné rozporovať stanovené cestovné do školy vo výške

200,00 Eur ročne, ktoré po oboznámení sa s cenníkom SAD Žilina s priemerným počtom školských dní, je možné ustáliť maximálne na sumu 150,00 Eur ročne. Uvedené námietky je potom možné smerovať i k ustáleniu nákladov na školské stravovanie, mimoškolskú činnosť, pričom školské krúžky sú v prevažnej miere bezplatné. Z obsahu napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z akých dokladov a z akých skutočností súd dospel k výške oprávnených výdavkov maloletého dieťaťa, z odôvodnenia taktiež nevyplýva ako a či vôbec posudzoval jednotlivé konkrétne dôkazy a aké závery z takýchto dôkazov ustálil. V nadväznosti na uvedené je možné konštatovať nesprávny i skutkový záver súdu, že otec je povinný hradiť približne 50 % výdavkov maloletého dieťaťa tak, ako sú vyčíslené. Konštatovanie súdu o príjmových a majetkových pomeroch otca a vyhodnotenie súdu o možnostiach otca dosahovať hrubý príjem podľa neoficiálneho internetového zdroja, nezohľadňuje aktuálnu situáciu na trhu práce s tým, že tvrdenie súdu o turistickej atraktivnosti oblastí, kde otec žije, rovnako nie je odrazom reálnej ponuky a dopytu na danom mieste trhu práce, kde skôr možno polemizovať o sezónnosti turistického príjmu, a teda postup súdu nezodpovedá ustanoveniu § 35 a § 36 CMP a rovnako nemá oporu v ustanovení § 75 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine. Súd nesprávne určil jeho schopnosti a možnosti, keďže nebolo preukázané, že by sa v poslednom období vzdal bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu, resp. že by na seba preberal neprimerané majetkové riziká. Ďalšie okolnosti, o ktoré súd opieral svoje rozhodnutie o zmene vyživovacej povinnosti, ktoré podľa názoru súdu osvedčujú možnosti a schopnosti otca, sú zo strany súdu tvrdeniami neoverenými, bez reálneho základu vo vykonanom dokazovaní, a preto nemôžu vytvárať preskúmateľný základ k záverom súdu o možnostiach a schopnostiach povinného rodiča. Princíp potenciality, ktorý pri svojom rozhodovaní uplatnil súd prvej inštancie, relevantným spôsobom neodôvodnil, tvrdená atraktivnosť v oblasti, v ktorej otec žije, sama osebe nezaručuje skutočnú zamestnateľnosť povinného rodiča. Pokiaľ ide o súkromné vzťahy otca, závery a úvahy súdu sú výlučne v rovine teoretických úvah, ktoré však nezodpovedajú ust. § 220 ods. 2 CSP. Uvedená námietka smeruje i ku konštatovaniu súdu na strane 5 pod bodom 22., že otec maloletej vedie záhaľčivý a nezodpovedný život, pričom takéto konštatovanie je vecne nesprávne a zároveň arbitrárne bez opory vo vykonanom dokazovaní. Pri posúdení schopností a možností otca je potrebné prihliadať i na jeho zhoršený zdravotný stav, ktorý mu vytvára zásadné prekážky pri uplatnení sa na trhu práce. Uvedené otec nemal možnosť pre postup súdu predložiť v rámci prvoinštančného konania. Pre rozhodnutie súdu v auguste roku 2016 súdu postačovalo vyjadrenie otca takmer rok staré s tým však, že súhlas otca rozhodnúť v jeho neprítomnosti nenahrádza povinnosť súdu dodržať ďalšie procesné práva otca ako účastníka konania, najmä právo oboznámiť sa s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi, ktoré v konaní predkladala matka a právo vyjadriť sa k nim, pričom súd takéto vyjadrenia matky a dôkazy, ktoré predkladala a ktoré otec nepovažuje za dostatočné, mu súdom zasielané neboli napriek tomu, že matke bola daná možnosť opakovane sa súdu vyjadrovať, čím bol podľa názoru otca porušený jeden zo základných princípov civilného mimosporového konania. Súd napriek vytýčenému termínu pojednávania na deň 05.09.2016 rozhodol dňa 15.08.2016, čím bol otcovi maloletej dcéry odopretý prístup k súdu a porušené jeho právo na spravodlivý proces. Je nesporným, že matka maloletej mala možnosť vyjadriť sa k vypočutiu otca s tým však, že jej reakcia a písomné vyjadrenie spolu s ďalšími vyjadreniami a fotokópiami dôkazov predkladanými matkou neboli otcovi maloletej dcéry doručené. Dal do pozornosti článok 48 Ústavy SR, ktorý zakotvuje právo každého vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Uvedené je podporené aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z hľadiska koncepcie spravodlivého súdneho konania podľa názoru otca bol porušený i princíp rovnosti zbraní, keď nemal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy a vyjadrenia k vyjadreniu matky, a teda bol v postavení v podstatne nevýhodnejšom vo vzťahu k podmienkam, za ktorých konala matka ako druhý účastník konania. Účastníci konania neboli s obsahom vzájomných vyjadrení navzájom oboznámení, a teda otec nemal právo vyjadriť sa k tvrdeniam matky, ktoré boli prednesené po jeho vypočutí v novembri roku 2015. Súd tak vychádzal výlučne z jednostranných subjektívnych vyjadrení matky, pričom z obsahu spisu z hľadiska zisteného skutočného stavu veci nie je daný základ pre zvýšenie výživného od 01.01.2014, teda nie je zrejmé, na základe akých rozhodujúcich kritérií v porovnaní so stavom pri rozhodovaní v máji 2007 súd pri zmene súdneho rozhodnutia a určení nedoplatku na zvýšenom výživnom vychádzal. Na základe vyššie uvedených skutočností otec žiadal rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť a návrh matky na zvýšenie výživného zamietnuť. K odvolaniu otec pripojil cenník cestovného SAD Žilina, a.s. platný od 01.08.2012.

5. Matka vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadala rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Dala do pozornosti, že pokiaľ by mal otec záujem o maloletú dcéru, určite by sa pojednávania zúčastnil. Dcéra je mu úplne ľahostajná a „záujem“ prejaví až vtedy, keď podá trestné oznámenie kvôli neplatenému výživnému. Svoju žiadosť o zvýšenie výživného odôvodňovala rastom cien potravín a

všetkých potrebných vecí, keďže sa zvyšujú náklady v súvislosti s jej pribúdajúcim vekom. Otec celkovú starostlivosť a zodpovednosť o výchovu prenecháva na jej pleciach, nikdy dcéru nenavštívil, neposlal žiaden darček k sviatku, prípadne k Vianociam. Rovnako sa nezaujímal o školu, výsledky, či je zdravá a podobne. Pod súdnym nátlakom otec zaplatil 14.09.2015 výživné v sume 66,01 Eur, druhú platbu vymohlo Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže, ktorá jej bola zaslaná 22.06.2016 v sume 1.238,10 Eur a tretiu platbu ako splátku z nedoplatku na výživnom poslal 14.09.2016 v sume 61,05 Eur. Podrobne rozviedla mesačné náklady na maloletú dcéru, keď zdôraznila, že otec chce od nej všetko dokladovať, ale sám nedokladuje vôbec nič. Otec tvrdil, že pracoval v kaviarňach, že má stavebnú firmu v Prahe, ktorá mu má vyplatiť dlh. Taktiež otec prezentoval dcére, že jej zaplatí dovolenky v Dubaji, v Taliansku, jednoducho všetko, na čo si spomenie a na druhej strane robí zo seba chudáka, ktorý nemá dostatok prostriedkov. Z akého dôvodu potom nepoberá podporu v nezamestnanosti, resp. prečo nie je evidovaný na úrade práce, kde by mu bola ponúknutá práca v odbore. To, že otec vedie záhaľčivý spôsob života, má oporu v rôznych písomnostiach z okresnej prokuratúry, z polície, zo súdu v Karlových Varoch. Dala do pozornosti, že ešte v roku 2015 sa jej otec pýtal, prečo si terajší manžel nemôže dieťa osvojiť. Má za to, že sa chcel zbaviť vyživovacej povinnosti. Po rozhodnutí súdu otec telefonoval s tým, že výživné dieťa nevidí, pretože si zoženie potvrdenia od lekárov, ktorými bude dokladovať, na čo všetko je chorý. Dcére finančne nepomáha, ale má peniaze na platenie právnikov na Slovensku aj v Čechách. Vo vyjadrení ďalej navrhla vypočuť ako svedka terajšieho manžela J. L. a pripojila listinné dôkazy ku skutočnostiam tvrdným vo vyjadrení.

6. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k podanému odvolaniu sa obmedzil na súhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

7. Samostatným podaním zo dňa 05.10.2016 otec doložil v súlade s ust. § 63 CMP potvrdenie - odpoveď na žiadosť Základnej školy Lietavská Lúčka, ktorá preukazuje, že závery súdu prvej inštancie k výške oprávnených výdavkov na maloletú nezodpovedajú tvrdeniam matky, keďže v kontexte dĺžky školského roku nie je možné dospieť k záveru, že náklady na školskú dochádzku ako cestovné dosahuje sumu 200,00 Eur ročne, strava v škole 230,00 Eur ročne, školské potreby a exkurzie 80,00 Eur ročne.

8. Otec vo vyjadrení k skutkovým a právnym tvrdeniam matky maloletého dieťaťa konštatoval, že obsahovo tvrdenia matky k špecifikovaným nákladom na dcéru nie je možné vyhodnotiť, keďže matka pri každom vyjadrení k nákladom na dcéru produkuje diametrálne odlišnú výšku nákladov, pričom tieto žiadnym spôsobom nepreukazuje. Či k vyjadreniu predložila matka listinné dôkazy, otcovi nie je zrejmé, pretože tieto mu neboli doručené. Špecifikované potreby podľa názoru otca presahujú obvyklú základnú mieru potrieb maloletého dieťaťa, ktoré by bolo možné priznať iba v prípade vyššej životnej úrovne povinného otca, ktorá však nebola preukázaná. V nadväznosti na námietky otca v podanom odvolaní ani z vyjadrení matky nevyplýva hmotno-právna podmienka zmeny pôvodného rozhodnutia o výživnom, t.j. zmena pomerov na strane maloletého dieťaťa a zmena pomerov na strane povinného rodiča a to zmena pomerov podstatná, ktorá by sa výrazne prejavila v pomeroch účastníkov konania. Dôvodnosť podaného odvolania nezmenili ani tvrdenia matky v rámci písomného vyjadrenia.

9. Matka na vyjadrenie otca reagovala podaním doručeným súdu dňa 14.11.2016. Dala do pozornosti, že súd jej zveril dieťa do osobnej starostlivosti, a preto si uvedomuje zodpovednosť za dieťa a snaží sa zabezpečiť jej potreby, z ktorého dôvodu aj podala návrh na zvýšenie výživného. Otec maloletej vo svojich podaniach súd zavádza. Ohradila sa proti tvrdeniam otca, že náklady na dcéru nie je možné vyhodnotiť, pretože produkuje odlišnú výšku nákladov a tieto nepreukazuje. Výška nákladov na dieťa môže byť sčasti odlišná, pretože si odstupom času môže spomenúť aj na ďalšie a ďalšie výdavky, ktoré napríklad v prvom podaní neuviedla. Celkovo sú výdavky určite väčšie a v žiadnom prípade nie sú nižšie. V podaniach neuvádzala náklady na dovolenku cez letné prázdniny, farbu a papier do tlačiarne a mnohé ďalšie výdavky, ktoré sa ťažko dajú preukazovať, pretože si neodkladala doklady z roku 2013, 2014, atď. (napr. vstupenku z kúpaliska, ZOO a pod.). Opätovne zdôraznila nezodpovedný prístup otca k maloletej, keď sa 10 rokov vôbec nezaujímal o dcéru, nezaujímal sa o jej zdravotný stav, školské výsledky a predovšetkým celé roky neprispieval na jej výživu. Od roku 2005 do 2016 prispel na dcéru sumou 1.430,21 Eur a do dnešného dňa má zaplatiť výživné v sume 7.466,05 Eur. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynula podmienka zmeny pôvodného rozhodnutia o výživnom, pretože výdavky na dcéru neklesajú, ale práve naopak stúpajú.

10. Na vyjadrenie matky reagoval otec maloletého dieťaťa podaným doručením súdu dňa 26. januára 2017, v ktorom zotrval na dôvodoch odvolania a predovšetkým skutočnosti, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva dôvodnosť postupu súdu podľa § 121 CMP s použitím § 78 ods. 1 Zákona o rodine, teda z čoho súd vyvodil naplnenie podmienok pre zmenu doposiaľ určeného výživného. Z vyjadrenia matky zo dňa 11.11.2016 rovnako tieto skutočnosti relevantným spôsobom nevyplývajú. Dal do pozornosti, že otcovi neboli doručené kópie príloh, ktoré matka k podaniu pripojila. Taktiež otec rozporoval tvrdenia matky, že by neprejavoval záujem o maloletú dcéru. Uviedol, že matka žiadnym spôsobom otca neinformuje o skutočnostiach týkajúcich sa spoločnej dcéry a využitie práva na poskytnutie právnej pomoci v cudzej krajine, na ktoré poukazuje matka, nemôže ísť na ťarchu otca. Táto je vykonávaná vzhľadom na sociálne pomery otca dieťaťa a jeho sťažený prístup k súdu pro bono. Na základe uvedeného otec zotrval na svojej argumentácii vyjadrenej v odvolaní voči rozsudku.

11. Kolízny opatrovník na vyjadrenia matky a otca písomne nereagoval.

12. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP a bez nariadenia pojednávania podľa ú§ 385 ods. 1 CSP a contrario toto rozhodnutie v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

13. Predmetom konania v posudzovanej veci je zvýšenie výživného pre maloleté dieťa, ktorého sa domáhala matka návrhom zo dňa 31. januára 2014 odôvodňujúc nárok tým, že od posledného rozhodnutia došlo k podstatnej zmene pomerov predovšetkým na strane maloletého dieťaťa, kedy náklady na výživu podstatne vzrástli.

14. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania, resp. strane sporu, realizáciu procesných práv priznaných mu Civilným sporovým poriadkom (predtým Občianskym súdnym poriadkom) za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený.

15. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 220 ods. 2 CSP, dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ súd náležite neodôvodní svoje rozhodnutie, osobitne také, ktorým ukladá nejakú povinnosť, znemožní účastníkovi realizovať ich procesné práva, čo je jeden z dôvodov pre zrušenie rozhodnutia v odvolacom konaní (§ 389 ods. 1 písm. b/ CSP).

16. Z uvedeného vyplýva, že súd je povinný pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí dodržať základné obsahové požiadavky formulované v ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie je koncipované tak, aby jasne, stručne a zrozumiteľne v sebe zahrnulo všetky náležitosti uvedeného zákonného ustanovenia - vymedzenie predmetu konania, dôkaznej situácie a jej právne posúdenie. Súd je pri formulovaní odôvodnenia rozhodnutia viazaný predovšetkým požiadavkou presvedčivosti, stručnosti, presnosti, ako aj základnými princípmi logického myslenia.

17. Treba zdôrazniť, že odôvodnenie rozhodnutia má odrážať obsah vykonaného dokazovania, súd je povinný ho riadne zhodnotiť a následne vyvodiť z neho príslušné právne závery. Ak súd prijme skutkové a právne závery, ktorých vysvetlenie v odôvodnení rozhodnutia nedáva jasný obraz o všetkých podstatných otázkach, potom jeho rozhodnutie trpí vadou, ktorá musí viesť nevyhnutne k zrušeniu rozsudku.

18. Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu

právnou normu alebo síce aplikoval správnu právnou normu, ale ju nesprávne interpretoval a napokon právnou normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (z rozhodnutia NS SR 2MCdo/4/2009).

19. Zákon o rodine (§ 62 a nasl.) upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného rodičov k deťom. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Podľa súdnej praxe pre určenie výšky výživného k dieťaťu sú rozhodujúce reálne zárobkové schopnosti a možnosti povinného rodiča, ktoré sú dané jeho subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, zdravotným stavom, vzdelaním, pracovnými skúsenosťami), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä existenciu pracovných príležitostí primeraných vlastnostiam povinného rodiča. Na stanovenie výšky výživného je potrebné skúmať majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností povinného rodiča. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

20. Pri posudzovaní výšky výživného na dieťa vychádza súd z príjmov a výdavkov povinného rodiča, ako aj nákladov na výživu tohto dieťaťa. Výdavky na výživné majú vždy prednosť pred ostatnými výdavkami. V zásade platí, že dieťa sa má podieľať na životnej úrovni svojich rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine). Príjmy a výdavky povinných osôb, ako aj náklady na výživu dieťaťa, musia byť v konaní spoľahlivo preukázané, pričom súd pri posudzovaní jednotlivých tvrdení účastníkov konania a tomu zodpovedajúcich dôkazov postupuje podľa svojej úvahy a dôkazy a tvrdenia hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon (článok 10 CMP).

21. Výživné stanovuje súd podľa stavu, ktorý tu bol v čase rozhodovania. Po rozhodnutí môže dôjsť k zmene odôvodnených potrieb oprávneného (napr. v súvislosti s pribúdajúcim vekom, začínajúcom školskou dochádzkou, prípravou na budúce povolanie, atď.), môže nastať i zmena v možnostiach a schopnostiach povinného (napr. v dôsledku zmeny zárobku, pribudnutia vyživovacej povinnosti, atď.). Ak sa tak stane, je možné previesť novú úpravu výšky výživného, a to buď jeho zvýšením alebo znížením alebo dokonca zrušením vyživovacej povinnosti. Zmena rozsudku v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je prípustná od doby, kedy došlo k zmene pomerov. „Z uvedeného vyplýva, že súdne rozhodnutia ukladajúce povinnosť na plnenie výživného možno zmeniť len na návrh a len vtedy, ak sa zmenili okolnosti rozhodujúce pre výšku alebo ďalšie trvanie dávok, bez návrhu môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené len vtedy, ak ide o výživné pre maloleté deti. I keď je možné súdne rozhodnutie o výživnom zmeniť na plnoleté dieťa len na návrh, neznamená to, že by k zmene pomerov (k zníženiu alebo k zrušeniu vyživovacej povinnosti) nemohlo dôjsť od okamihu, kedy nastala zmena pomerov, a teda i za dobu pred podaním návrhu. Naopak, z ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 163 ods. 1 O.s.p. (poznámka aktuálne § 121 CMP) vyplýva, že k zmene súdneho rozhodnutia o výživnom (zníženie alebo zrušenie vyživovacej povinnosti) je treba pristúpiť, na rozdiel od určenia výživného, ktoré možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania, ak nejde o výživné pre maloleté deti, vždy od okamihu, kedy sa zmenili pomery“ (z uznesenia Ústavného súdu sp.zn. IV.ÚS 473/2012).

22. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že závery vyslovené súdom prvej inštancie k obsahu podaného návrhu sú predčasné, nepreskúmateľné a postupom súdu prvej inštancie boli porušené procesné práva účastníka konania, otca. Dôvody odvolania otca vyhodnotil odvolací súd ako dôvodné.

23. V procesnom inštitúte pojednávania nachádza vyjadrenie jedna zo základných zásad civilného procesu - zásada ústnosti konania. Na prejednanie veci samej je súd povinný nariadiť pojednávanie vždy, pokiaľ nie sú splnené predpoklady pre rozhodnutie veci bez pojednávania výslovne uvedené v zákone. Civilný sporový poriadok priznáva strane sporu, resp. účastníkovi konania procesné práva, ktorými mu umožňuje dosiahnuť spravodlivú ochranu jeho práv a oprávnených záujmov, napr. právo byť riadne predvolaný na súdne pojednávanie za účelom prejednania veci samej (§ 177 ods. 1 CSP), právo na dostatočnú prípravu na pojednávanie (§ 178 ods. 2 CSP). Strany, resp. účastníci konania musia byť riadne a včas upovedomení nielen o dátume a čase nariadeného pojednávania, ale tiež o mieste, kde sa pojednávanie má konať, a to tak, aby o ňom nemohli vzniknúť žiadne pochybnosti.

24. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že súd prvej inštancie nariadil pojednávanie dňa 15.06.2016 vo veci zvýšenia výživného pre maloleté dieťa, pričom z predvolania vyplýva, že pojednávanie bolo

stanovené na deň 15.08.2016 o 10.30 hod., ako aj na deň 05.09.2016 o 14.00 hod. Zo zápisnice o súdnom pojednávaní zo dňa 15.08.2016 vyplýva, že otec sa pojednávania nezúčastnil, svoju neprítomnosť neospravedlnil ani nepožiadaval z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Následne súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti otca napadnutým rozsudkom. Následne súd zrušil termín pojednávania stanovený na deň 05.09.2016 (č.l. 121 spisu).

25. Spôsob, akým súd predvolal účastníkov konania na súdne pojednávanie, nemožno považovať za súladný so zákonom. Ak súd prvej inštancie zvolil spôsob predvolania s určením „náhradného termínu“ pojednávania, bolo potrebné túto skutočnosť s riadnym poučením a vysvetlením doručiť účastníkom tak, aby nevznikli žiadne pochybnosti o mieste a čase, kedy sa pojednávanie bude konať. Tým, že okresný súd vec prejednal a rozhodol, napriek tomu, že otec nebol na pojednávanie vo veci riadne predvolaný, došlo k porušeniu vyššie citovaných ustanovení CSP a najmä článku 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd - právo na osobnú prítomnosť na pojednávaní, ako aj právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, ktoré nebolo zo strany súdu prvej inštancie rešpektované. Nakoľko zo strany okresného súdu neboli rešpektované vyššie uvedené zákonné ustanovenia, bola otcovi postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, ktorú námietku z odvolania odvolací súd musel akceptovať a ktorá nutne viedla k zrušeniu rozhodnutia.

26. Z ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že hmotno-právnou podmienkou toho, aby súd mohol o výške výživného na dieťa opakovane rozhodnúť, je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúvanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Len v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti.

27. Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní vo veciach maloletých, ktoré možno začať aj bez návrhu, sa súd naďalej spravuje vyšetrovacou zásadou, ktorej dôsledkom je primárna zodpovednosť súdu za zistenie skutočného stavu, ktorá je jeho povinnosťou, ktorú bude musieť splniť bez ohľadu na dôkazné návrhy a aktivitu účastníkov (§ 35 a § 36 CMP). Do 30.06.2016 túto povinnosť súdu upravovalo ust. § 120 ods. 2 O.s.p. Súd je v takomto konaní povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí. Z napadnutého rozhodnutia odvolací súd zistil, že okresný súd pokiaľ aj vykonával dokazovanie, jeho výsledky nie sú zahrnuté do odôvodnenia rozhodnutia tak, aby z neho bolo zrejmé, na základe čoho súd ustálil, či sú v súdnej veci dané predpoklady pre zvýšenie výživného na maloleté dieťa na základe podaného návrhu a od kedy. Za tohto stavu je rozhodnutie okresného súdu predčasné, pretože tento nevyhodnotil všetky skutočnosti potrebné na zistenie skutočného stavu vecí. Zárobokové schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca zistil nedostatočne a jeho rozhodnutie je v tomto smere predčasné. Nemožno ani odhliadnuť od faktu, že návrh matka podala v januári roku 2014. Súdne konanie vo veci samej prebiehalo takmer dva roky, pričom z rozhodnutia nie je možné zistiť, či aj v tomto období počas súdneho konania nedošlo k zmene pomerov, ktoré by mohli mať vplyv na určenie výšky výživného (rozdielna výška výživného za konkrétne časové obdobia). V danej súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti, že rozhodujúcou hmotno-právnou podmienkou zmeny výšky výživného je zmena pomerov a v uvedenej súvislosti nie je relevantný dátum podania návrhu matky na súd. Pokiaľ by išlo o právo na zvýšené výživné za dobu pred podaním návrhu na súd, je potrebné aplikovať ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine a ak súd dospeje k záveru, že je tu dôvod na spätné zvýšenie výživného, musí dôvody hodné osobitného zreteľa náležite v odôvodnení rozhodnutia uviesť tak, aby jeho rozhodnutie bolo aj v tomto smere preskúmateľné.

28. Súd prvej inštancie teda vec nesprávne právne posúdil, nevykonával potrebné dokazovanie na zistenie skutočného stavu vecí a svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávny postup súdu prvej inštancie v takomto rozsahu by nemal naprávať odvolací súd, ktorý je spravidla určený na to, aby náležite vykladal a aplikoval právo v opravných konaniach. Účelom fungovania opravného súdu je na základe opravných prostriedkov preskúmať, či sa na súde prvej

inštancie dosiahol účel civilného mimosporového konania vyjadrený v článkoch 1, 4 a 6 CMP v spojitosti s článkom 46 a nasl. Ústavy SR a nie nahrádzať podstatné pochybenia v postupe prvoinštančného súdu. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

29. V ďalšom konaní okresný súd doplní dokazovanie v naznačenom smere tak, že dôsledne zistí jednak odôvodnené potreby maloletej F., ktoré nepochybne od posledného určenia výživného vzrástli, no najmä zárobkové a majetkové schopnosti a možnosti, ako aj potencialitu príjmov povinného rodiča, t.j. otca. Ak súd dospeje k záveru o dôvodnosti návrhu matky, je potrebné ustáliť obdobie (dátum) zmeny pomerov, ktorým sa súd doposiaľ nezaoberal. Rovnako je potrebné, aby boli v konaní riadne preukázané aktuálne pomery matky, otca i maloletého dieťaťa. Okresný súd doplní dokazovanie vyžiadanim si aktuálnych správ, doplnením výsluchov rodičov na pojednávaní a tiež podľa návrhov účastníkov a až následne po vykonanom dokazovaní postupom v súlade s ust. § 35 až § 37 CMP vo veci opätovne rozhodne s tým, že vo veci vydá meritórne rozhodnutie, ktoré riadne odôvodní postupom v súlade s ust. § 220 CSP a § 2 ods. 1 CMP.

30. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne o trovách prvoinštančného konania a v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP a § 58 CMP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.